

VENDIM
Nr. 58, datë 23.7.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 18.06.2015 mori në shqyrtim, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 22 Akti, që i përket:

KËRKUES: Shkëlqim Sinani, përfaqësuar nga avokat Delo Meçani, me prokurë të posaçme.

SUBJEKTE TE INTERESUARA: Ministria e Financave, Dega e Thesarit Vlorë, Prokuroria e Përgjithshme.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën, i vendimit nr. 00-2013-2413, datë 17.02.2013 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 131/f dhe 142 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, neni 1 i Protokollit nr. 1, si dhe nenet 16, 19, 20 dhe 451/a të Kodit të Procedurës Civile.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Vitore Tusha, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesit, që është shprehur për pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuara, Prokurorisë së Përgjithshme dhe Ministrisë së Financave, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuesi është deklaruar fajtor për kryerjen e veprës penale “Vrasje me dashje” nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, e cila, në bazë të nenit 76 të Kodit Penal, e ka dënuar atë me 13 vjet heqje lirie me vendimin nr. 122, datë 17.11.1995. Ky vendim është lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 39, datë 24.01.1996.

2. Në datën 13.03.1997, nisur nga trazirat e këtij viti, kërkuesi është larguar nga burgu i Rrogozhinës dhe është arrestuar në Treviso, Itali në datën 12.12.2006 me qëllim ekstradimin drejt vendit tonë, proces i cili ka përfunduar në datën 22.08.2007. Ky fakt rezulton nga shkresa nr. 684/1prot, datë 25.05.2009 e Drejtorisë së Përgjithshme të Policisë së Shtetit drejtuar Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Vlorë.

3. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë me kërkesëpadi me objekt: *“Llogaritje e kohës së paraburgimit të vuajtur. Ndërprerje e ekzekutimit të dënimit penal, duke e përjashtuar nga vuajtja e mëtejshme e dënimit për shkak të parashkrimit dhe shuarjes së tij”*. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 62, datë 15.06.2009, ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë, duke ndërprerë vuajtjen e mëtejshme të dënimit, dhe ka urdhëruar lirimin e menjëhershëm të paditësit.

4. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë me kërkesëpadi me objekt: “Kompensim për burgim të padrejtë”, kërkesë e cila është rrëzuar me vendimin nr. 1984, datë 21.07.2009.

5. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 134, datë 23.02.2010, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të mësipërm.

6. Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 00-2013-2413, datë 17.12.2013, ka vendosur mospranimin e rekursit në dhomë këshillimi.

II

7. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) në datën 04.02.2015 me kërkesë për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke parashtruar në mënyrë të përmbledhur si vijon:

7.1 Është cenuar *standardi kushtetues i arsyetimit të vendimit gjyqësor*, pasi shkaqet e parashtruara në rekurs kishin të bënin me zbatimin e gabuar të ligjit material, dhe në këtë kuptim ato përfshihen në rastet e përcaktuara në nenin 472 të KPC-së.

7.2 Prokuroria, duke urdhëruar burgosjen e një personi të cilit i ishte parashkruar vendimi i dënimit me burgim, ka vepruar në kundërshtim me nenin 27 të Kushtetutës, që përcakton se askujt nuk mund t'i hiqet liria, përveç se në rastet dhe procedurat e përcaktuara në ligj.

7.3 Po ashtu, nuk është respektuar neni 44 i Kushtetutës, që parashikon të drejtën e kujtëdo për t'u zhdëmtuar në përputhje me ligjin në rast se është dëmtuar për shkak të një akti, veprimi apo mosveprimi të paligjshëm të organeve shtetërore.

8. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, ka prapësuar me shkrim si vijon:

8.1 Pretendimi i kërkuesit për cenimin e standardit kushtetues të arsyetimit të vendimit dhe të aksesit nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë është i pabazuar, për faktin se vendimi përmban arsyet për pabazueshmërinë e pretendimeve sipas kërkesave të nenit 472 të KPC-së.

8.2 Pretendimi për cenimin e nenit 27 të Kushtetutës nuk mund të jetë pjesë e gjykimit kushtetues, sepse pavarësisht se është i bazuar, përbën një çështje *res judicata*. Kjo shkelje kushtetuese është marrë në shqyrtim nga Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, e cila, me vendimin nr. 62, datë 15.06.2009, ka vendosur lirimin e menjëhershëm të kërkuesit duke e përjashtuar atë nga vuajtja e dënimit.

8.3 Po ashtu i pabazuar është edhe pretendimi për cenimin e nenit 44 të Kushtetutës, për faktin se arsyetimet ligjore të gjykatave të zakonshme janë vlerësuar si të bazuara nga Gjykata e Lartë.

9. **Subjekti i interesuar, Ministria e Financave**, ka prapësuar me shkrim si vijon:

9.1 Pretendimet e kërkuesit janë të pabazuara, pasi ligji ka përjashtuar nga kompensimi personin e dënuar, edhe kur ai është deklaruar i pafajshëm, kur është provuar se vendimi i gabuar ose moszbulimi në kohën e duhur është shkaktuar tërësisht ose pjesërisht prej tij.

9.2 Ka rezultuar e provuar që kërkuesi me veprimet e tij është shmangur nga detyrimet që rridhnin nga ekzekutimi i vendimit gjyqësor të formës së prerë dhe ka ndikuar në ekzekutimin e vendimit në një moment të mëvonshëm. Në këto kushte ai nuk mund të pretendojë kompensimin për periudhën 2006-2009.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

10. Gjykata vlerëson se kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga ligji. Në kuptim të nenit 30 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për

organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, individ, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e të drejtave të tij, mund ta paraqesë kërkesën në Gjykatën Kushtetuese brenda 2 vjetëve nga data e njoftimit të vendimit të fundit të organit përkatës shtetëror. Në rastin në shqyrtim, Gjykata konstaton se vendimi më i fundit në kohë është vendimi nr. 00-2013-2413, datë 17.02.2013 i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (*dhomë këshillimi*).

11. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, Gjykata rithekson se kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimet nr. 22, datë 22.07.2009; nr. 31, datë 05.07.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjykata rithekson se ajo nuk bën rivlerësimin e fakteve dhe të rrethanave, por një vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjykata e analizon ligjin, faktin dhe rrethanën përkatëse në atë dimension që ka ndikim mbi të drejtat dhe liritë e parashikuara nga nenet 42 dhe 131, shkronja “F”, të Kushtetutës, gjë e cila përbën juridiksionin e saj kushtetues. Detyra e Gjykatës nuk është zgjidhja e një mosmarrëveshjeje juridike për çështje fakti, por identifikimi i fakteve të natyrës kushtetuese, të cilat shërbejnë për realizimin e kompetencave të saj dhe përbëjnë elementin thelbësor në përcaktimin e autoritetit të një gjykimi kushtetues (*shih vendimet nr. 14, datë 03.06.2009; nr. 16, datë 19.04.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Bazuar në standardet e mësipërme dhe në natyrën e pretendimeve të parashtruara nga kërkuesi, Gjykata çmon se vlerësimi i tyre përfshihet *prima facie* në juridiksionin kushtetues.

A. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor

14. Sipas kërkuetit, ndonëse pretendimet e parashtruara në rekurs përfshihen në shkaqet e përcaktuara nga neni 472 i KPC-së, Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje këtyre pretendimeve, duke mosrespektuar detyrimin që buron nga neni 142/1 i Kushtetutës për arsyetimin e vendimeve gjyqësore.

15. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore si një garanci për procesin ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur ose pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 8, datë 16.03.2011; nr. 20, datë 13.04.2012; nr. 3, datë 19.02.2013; nr. 3, datë 23.01.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Gjykata, bazuar edhe në jurisprudencën e GJEDNJ-së, rithekson se arsyetimi i kufizuar i vendimit të marrë nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit nuk e cenon procesin e rregullt ligjor. Kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit, nga ana e kolegeve të saj, gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit (*shih vendimet nr. 17, datë 17.05.2011; nr. 108, datë 03.10.2012; nr. 34, datë 12.07.2013; nr. 51, datë 07.10.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Referuar standardeve të lartpërmendura, Gjykata vëren se vendimi i kundërshtuar i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e rekursit, nuk paraqet paqartësi dhe ndjek

një linjë logjike në tërësinë e tij, duke parashtruar në pjesën e tij hyrëse palët ndërgjyqëse, objektin e padisë, disponimet e gjykatave më të ulëta, si edhe shkaqet në bazë të të cilave kërkuesi ka pretenduar ndryshimin e vendimeve gjyqësore dhe pranimin e padisë. Në këtë vështrim Gjykata vlerëson se vendimi i mospranimit të rekursit bazohet në nenin 480 të KPC-së, sipas të cilit është në kompetencë të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi) të analizojë dhe të vlerësojë nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Në rast se Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, atëherë është në funksionin e saj të vendosë mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore.

18. Po ashtu, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuesit për cenimin e neneve 27 dhe 44 të Kushtetutës nuk shoqërohen me argumente për cenimin e elementeve të procesit të rregullt ligjor dhe si të tilla ato përfshihen në rrethin e çështjeve që i takojnë sferës së kompetencës të gjykatave të zakonshme për interpretimin e dispozitave ligjore dhe vlerësimin juridik të rrethanave dhe provave të parashtruara nga palët dhe jo juridiksionit kushtetues.

19. Për sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se pretendimet e parashtruara nga kërkuesi për cenimin e parimit të arsytimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe të nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, janë të pabazuara.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “f”, dhe 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Fatos Lulo, Besnik Imeraj

Anëtarë kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Fatmir Hoxha, Gani Dizdari, Vitore Tusha

MENDIM PAKICE

1. Për arsye se nuk ndajmë të njëjtin qëndrim me shumicën lidhur me përfundimin e arritur në këtë çështje dhe argumentet mbi të cilat mbështetet ky vendim, e çmojmë të rëndësishme të shprehemi me mendim pakice.

2. Nga rrethanat e çështjes konstatohet se kërkuesi pas ekstradimit nga Italia në gusht të vitit 2007 ka vazhduar vuajtjen e dënimit me burgim deri në qershor të vitit 2009. Ndërkohë që ai ishte duke vuajtur dënimin i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë me kërkesëpadi për ndërprerjen e vuajtjes së mëtejshme të dënimit me pretendimin se sipas përcaktimeve të nenit 68, pika “b”, të KPP-së vendimi i dënimit nuk mund të ekzekutohej, pasi jo vetëm se nga dita që ai kishte marrë formë të prerë kishin kaluar dhjetë vjet, por masa e dënimit me 13 vjet përfshihej në kufirin e përcaktuar nga KPP-ja “dënim nga 5-15 vjet burgim”.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë e ka pranuar kërkesën dhe e ka liruar kërkuesin nga vuajtja e mëtejshme e dënimit me arsyetimin se nga data 24.01.1996, që vendimi i dënimit me 13 vjet burgim ka marrë formë të prerë, deri në datën 12.12.2006, që kërkuesi është arrestuar në Itali, kanë kaluar më tepër se 10 vjet.

4. Më pas kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë për t'u kompensuar për burgim të padrejtë për 945 ditë kalendarike (nga 12.12.2006 deri në 15.06.2009). Gjykata, pasi ka marrë në shqyrtim kërkesëpadinë, ka arritur në përfundimin se kërkuesi nuk përfshihet në rastet e parashikuara nga nenet 2 dhe 3 të ligjit nr. 9381, datë 28.04.2005 "Për kompensimin e burgimit të padrejtë". Vendimi i mësipërm është lënë në fuqi edhe nga Gjykata e Apelit Vlorë, kurse Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit në dhomë këshillimi me arsyetimin se rekursi nuk përmbush asnjë nga rastet e nenit 472 të KPC-së, ndërkohë që në pjesën hyrëse të vendimit rendit si pretendime të kërkuesit zbatimin e gabuar të përcaktimeve të nenit 68/b të KPP-së dhe nenit 69 të ligjit nr. 8328, datë 16.4.1998 "Për të drejtat dhe trajtimin e të dëbuarve me burgim", si dhe mosrespektimin e nenit 27 të Kushtetutës.

5. Kërkuesi në kërkesën drejtuar Gjykatës Kushtetuese ka pretenduar, midis të tjerash, cenimin e standardit kushtetues të arsyetimit të vendimit gjyqësor me argumentin se ndonëse pretendimet e parashtruara në rekurs përfshihen në shkaqet e përcaktuara nga neni 472 i KPC-së, Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje këtyre pretendimeve duke mos respektuar detyrimin që buron nga neni 142/1 i Kushtetutës për arsyetimin e vendimeve gjyqësore.

6. Shumica e ka trajtuar pretendimin ashtu siç është parashtruar nga kërkuesi, duke arritur në përfundimin se nuk ka cenim të këtij standardi. Megjithatë, në referim të jurisprudencës kushtetuese dhe veçanërisht parimit *iura novit curia* shumica kishte mundësinë ta vlerësonte vetë nëse pretendimet e ngritura në kërkesë binin në fushën e veprimit të një dispozite të caktuar, që nuk është parashtruar para saj, dhe se ajo nuk e konsideron veten të detyruar nga cilësimi që u është bërë fakteve të çështjes nga kërkuesi. Në rastin konkret, nisur nga faktet e pretenduara nga kërkuesi, mendojmë se shumica duhet t'i vlerësonte ato nën dritën e të drejtës së kërkuesit për të pasur akses në Gjykatën e Lartë.

7. Në rastin konkret vlerësojmë se shtrohen për diskutim disa aspekte të vendimmarrjes së shumicës: *së pari*, nëse ajo i ka dhënë kuptimin e duhur aksesit substancial të kërkuesit, *së dyti*, nëse e ka vlerësuar drejt rolin që i takon Gjykatës së Lartë në vlerësimin e aspekteve të së drejtës për një proces të rregullt ligjor dhe, *së fundi* nëse vetë shumica, pra Gjykata Kushtetuese, i ka përmbushur efektivisht detyrimet që burojnë nga parimi i subsidiaritetit.

8. Nga përmbajtja e vendimeve gjyqësore vërejmë se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe ajo e Apelit Vlorë e analizojnë nenin 2 të ligjit nr. 9381/2005 "Për kompensim të burgimit të padrejtë" në mënyrë sipërfaqësore dhe deklarative, pasi ato vetëm pasqyrojnë kategoritë e personave që kanë të drejtë të përfitojnë kompensim për burgim të padrejtë. Për sa i takon interpretimit të nenit 3, ai mungon tërësisht. Për më tepër, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë arsyeton se "... *shuarja dhe parashkrimi i ekzekutimit të vendimit penal ka ardhur si rezultat i veprimeve me dashje të paditësit dhe tërësisht të qëllimshme të tij për mosekzekutim të vendimit penal dhe jo për shkaqe ligjore si pafajësi ose pushim të çështjes me vendim të formës së prerë të gjykatës ose prokurorisë, prandaj padia duhet të rrëzohet si e pambështetur në ligj...*".

9. Nëse arsyetimin e mësipërm e vlerësojmë nën dritën e vendimit unifikues nr. 7, datë 11.10.2002 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë mbi nenin 68 të KP-së (parashkrimi i dënimit), konstatohet një qëndrim i ndryshëm i tyre në lidhje me qëndrimin që duhet të mbahet ndaj të dënuarve, të cilët kanë vuajtur vetëm një pjesë të dënimit pasi janë larguar nga burgu. Konkretisht, KBGJL-të arsyetojnë se "... *vetëm fakti që i dënuari ka vuajtur vetëm një pjesë të dënimit nuk mund ta vendosë atë në pozita më të disfavorshme në raport me çdo të dënuar tjetër, vendimi penal ndaj të cilit nuk është vënë ende në ekzekutim. Ishte detyra e organeve shtetërore, të ngarkuara me ekzekutimin e vendimeve penale, që të merrnin masat e duhura për të gjetur dhe kapur këtë të dënuar dhe për ta detyruar atë të vazhonte vuajtjen e mëtejshme të dënimit. Për këtë kategori të dënuarish duhet të zbatohet i njëjti rregull. Nisur nga parimi i barazisë para ligjit instituti i parashkrimit të dënimit duhet të zbatohet njëlloj për të gjithë të dënuarit, si për ata ndaj të cilëve ekzekutimi nuk ka filluar edhe për ata ndaj të cilëve nuk është përmbushur plotësisht. Është e padrejtë që të përfitojë një person që nuk ka vuajtur asnjë ditë burg dhe të mos përfitojë një person që ka vuajtur një pjesë të dënimit...*".

10. Përveç sa më sipër, KBGJL-të kanë unifikuar praktikën edhe për sa i takon kuptimit të kompensimit të padrejtë me vendimin unifikues nr. 3/2003 ku arsyetojnë se “... në të gjitha rastet e kërkesave për kompensim për burgim të padrejtë ndodhemi para vendimeve të gabuara të organit procedues (gjykatës, prokurorit, oficerit të policisë gjyqësore), por, personit që është dëmtuar nga ky vendim duke u burgosur padrejtësisht, i lind e drejta për t’u kompensuar për këtë burgim vetëm në qoftë se ai nuk ka vepruar me faj (dashje ose pakujdesi të rëndë) në dhënien e vendimit të fajësisë në dëm të tij. Përfundimin nëse kërkuesi ka qenë ose jo me faj në raport me vendimin e burgimit të padrejtë gjykata që shqyrton kërkesën për kompensim për burgim të padrejtë paraqitur prej tij e arrin duke u nisur rast pas rasti, nga tërësia e vendimit mbi bazën e të cilit ai u burgos (apo edhe u paraburgos) dhe sidomos, nga pjesa arsyetuese e tij, në të cilën gjykatat, sipas kërkesave të KPP-së, janë të detyruara të parashtrajnë në mënyrë sa më të hollësishme, të qartë e bindëse, si provat e fajësisë, ashtu edhe të pafajësisë dhe të pasqyrojnë qëndrimin e të pandehurit në raport me to e në përgjithësi me akuзën në ngarkim të tij, si dhe në raport me tërësinë e rrethanave të çështjes që përbëjnë objektin e të provuarit në gjykimin e çdo çështjeje penale (çfarë ka ndodhur, ku ka ndodhur, kur ka ndodhur, me ç’mjet ka ndodhur, si ka ndodhur, kush dhe pse e ka kryer atë)”.

11. Duke krahasuar interpretimin e dispozitave ligjore nga gjykatat e të dyja shkallëve të para me praktikën unifikuese të KBGJL-së dukshëm vihen re ndryshime në lidhje me trajtimin që ato (gjykatat) i ka bërë kërkuetit, si subjekt përfitues nga parashkrimi i ekzekutimit të dënimit sipas nenit 68 të KP-së. Gjykata e Lartë, në praktikën e saj interpretuese e ka vënë theksin në kufizimin kohor që gjen zbatim ndaj organeve kompetente shtetërore të ngarkuara me ekzekutimin e vendimeve të formës së prerë, duke e cilësuar atë si një ndalim të shprehur që nuk u lejon atyre të vënë në ekzekutim vendime penale tej afateve të përcaktuara në shkronjat “a”, “b” dhe “c” të nenit 68 të KP-së.

12. Nisur nga ky konstatim mendojmë se standardi i mbajtur nga Gjykata e Lartë në çështjen konkrete është i ndryshëm nga ai i praktikës gjyqësore në çështje të ngjashme. Në këtë kuptim vlerësojmë se pavarësisht se kërkueti ka ngritur në rekurs çështje që kanë të bëjnë me interpretimin e ligjit, përsëri Kolegji Civil ka vendosur mospranimin në dhomë këshillimi, duke cenuar të drejtën për akses substancial të kërkuetit, si një aspekt thelbësor i së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Ky përfundim na çon edhe në vlerësimin tjetër për sa i takon mospërmbushjes efektivisht nga ana e Gjykatës së Lartë të funksionit si gjykatë ligji dhe garantuese e respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor nga gjykatat e dy shkallëve të para.

13. Po ashtu shumica ka vlerësuar se pretendimet e kërkuetit për cenimin e neneve 27 dhe 44 të Kushtetutës nuk shoqërohen me argumente për cenimin e elementeve të procesit të rregullt ligjor dhe si të tilla ato përfshihen në rrethin e çështjeve që i takojnë sferës së kompetencës të gjykatave të zakonshme për interpretimin e dispozitave ligjore dhe vlerësimin juridik të rrethanave e provave të parashtruara nga palët dhe jo juridiksionit kushtetues.

14. Kushtetuta në nenin 27/1 parashikon se askujt nuk mund t’i hiqet liria përveç se në rastet dhe sipas procedurave të parashikuara me ligj. Kurse neni 44 përcakton se kushdo ka të drejtë të rehabilitohet dhe/ose të zhdëmtohet në përputhje me ligjin në rast se është dëmtuar për shkak të një akti, veprimi ose mosveprimi të paligjshëm të organeve shtetërore. Cilësimi nga ana e shumicës të pretendimeve të kërkuetit si të natyrës ligjore është jo i saktë, për faktin se ato duhen vlerësuar jo si pretendime të veçuara, por si argumente në funksion të pretendimit për cenimin e së drejtës për akses në Gjykatën e Lartë.

15. Gjykata Kushtetuese ndërhyr në ato raste kur, përmes veprimeve të tyre, gjykatat e zakonshme cenojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Në këto raste, Gjykata nuk bën rivlerësimin e fakteve dhe të rrethanave, por një vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjykata e analizon ligjin, faktin dhe rrethanën përkatëse në atë dimension që ka ndikim mbi të drejtat dhe liritë e parashikuara nga nenet 42 dhe 131, shkronja “P” të Kushtetutës, gjë e cila përbën juridiksionin e saj kushtetues. Detyra e Gjykatës nuk është zgjidhja e një mosmarrëveshjeje juridike për çështje fakti, por identifikimi i fakteve të natyrës kushtetuese, të cilat shërbejnë për realizimin

e kompetencave të saj dhe përbëjnë elementin thelbësor në përcaktimin e autoritetit të një gjykimi kushtetues (*sib vendimin nr. 16, datë 19.04.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Në vështrim të sa më sipër, vlerësojmë se nisur nga qëndrimi i jurisprudencës kushtetuese problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete përbëjnë juridiksion kushtetues nëse ato shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave, pretendimet e kërkuesit mbi procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë ishin të bazuara. Për rrjedhojë, shumica duhet të kishte vendosur pranimin e kërkesës dhe vendimi i Gjykatës së Lartë duhet të ishte shfuqizuar me qëllim garantimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha